

Memoires

200I

**Willem
Oltmans**

PAPIEREN TIJGER

INHOUD

Inleiding	7
Amsterdam	11
Miami	25
Amsterdam	43
New York	113
Amsterdam	132
Djakarta	147
Amsterdam	177
Sandton	209
Amsterdam	223
New York	267
Amsterdam	274
Djakarta	294
Amsterdam	305
Bijlagen	357
Register	487

Het schrijven van deze inleiding heb ik lang voor me uitgeschoven, omdat ik bang was om het vertrouwensbeginsel tussen Willem en mij te schenden. Na rijp beraad heb ik besloten om deze inleiding toch te schrijven.

De accountmanager van Willem bij de ABN AMRO heeft hem in 2000 geadviseerd om met mij contact op te nemen, omdat hij van mening was dat ik wel iets zou kunnen betekenen op het gebied van de inrichting van Willems administratie en die van de Willem Oltmans Stichting, die toen net in oprichting was. Maar ook om met Willem te praten over zijn te besteden middelen in verband met de uitgave van zijn *Memoires*.

In oktober 2000 vond de eerste ontmoeting plaats bij Willem thuis en het was niet alleen een zinvolle, maar ook een allerprettigste ontmoeting, waarbij zowel zakelijke als privékwesties op tafel kwamen.

Het enige dat ik destijds van Willem wist, was dat hij zich overwegend bezighield met de buitenlandse politiek en dat hij een grote schadevergoeding had ontvangen van de Staat der Nederlanden. Van mij wist hij niets.

In ons eerste gesprek hebben wij ruim van gedachten gewisseld over het zeker stellen van de uitgave van zijn *Memoires*, het naar Nederland halen van Peter van de Wouw en het werk dat Peter voor hem zou gaan doen om de publicatie van de boeken te bespoedigen. Een ander belangrijk punt was het activeren van de Stichting, zodat de *Memoires* ook na zijn overlijden konden worden voltooid.

Het bezoek werd beëindigd met een goed gesprek over allerlei zaken en een door Willem zelf verzorgde lunch, begeleid met enkele muziekstukken, welke hij op zijn vleugel voor mij speelde. Deze eerste kennismaking is door ons beiden als zinvol aangemerkt en er was over en weer veel vertrouwen.

- Met de mij ter beschikking gestelde gegevens, heb ik een eenvoudig stappenplan opgesteld, dat ik later met Willem heb uitgewerkt tot een handleiding, bestemd voor een goed beheer van zijn financiën. Ze diende tevens voor het op de rails zetten van de naar hem genoemde stichting en de zorg voor een passende huisvesting voor Peter. Tevens bevatte ze een arbeidsovereenkomst voor Peter en andere kleine dingen die moesten worden geregeld. Met die handleiding kon Willem zijn zaken goed overzien en waren ze hanteerbaar voor hem.

In die periode heb ik ook kennis gemaakt met een boze Willem, die verschrikkelijk kon uitvallen over onbelangrijke zaken. Dit had ik in mijn beschermde beroep nog nooit meegemaakt en ik wist niet altijd hoe ik mij daartegen wapenen moest. Op een regenachtige zondag in de herfst van 2000 is dit zodanig geëscaleerd, dat wij onze samenwerking direct hebben beëindigd. Een paar dagen later belde hij op en maakte zijn excuses en zijn wij uiteindelijk op dezelfde voet weer verder gegaan.

Alles verliep verder tot volle tevredenheid van Willem. Hij kocht op het Singel in Amsterdam een appartement voor Peter en diens vriend Edwin. De financiering vond, in overleg met zijn bankmanager en ondergetekende, grotendeel plaats met een hypotheek, waarvan de rente werd betaald uit de huurpenningen van Peter. Verder werd Willems vermogen omgezet in spaargelden, zodat dit op peil zou blijven voor de bekostiging van de boeken en Willem zich in volle rust kon bezig houden met zijn werk en het schrijven van zijn *Memoires*.

De gezondheid van Willem werd in de volgende jaren slechter, wat voor hem meebracht dat zijn testament werd aangepast, de door hem gekozen executeurs werden benoemd. Zijn grootste drijfveer was steeds dat al zijn *Memoires* in boekvorm konden verschijnen.

De contacten werden door zijn ziekte steeds minder, maar wel steeds zinvoller.

Na zijn overlijden maakten de Willem Oltmans Stichting en Uitgeverij Papieren Tijger de publicatie van zijn *Memoires* mogelijk, wat meer tijd en moeite heeft gekost dan ooit is verwacht. Er gloeit inmiddels hoop aan de horizon en hopelijk zal eind 2024 de taak zijn volbracht.

Alles nog eens overwegend, weet ik voor mezelf dat Willem een goed mens was, met veel liefde voor zijn vak en een luisterend oor voor zijn adviseurs, die hij altijd in bescherming nam. Het werken met en voor hem is een voorrecht geweest en betekende een grote verrijking van mijn kennis.

Harderwijk, 22 maart 2023

Cees Majoor sr.

1 januari 2001*Singel*

De dag begon met een telefoontje van Bill Bast en Paul Huson vanuit Londen. Olga, de moeder van Paul, moet naar een bejaardentehuis, afschuwelijk. Ik schreef hen een briefje om te bedanken voor hun telefoontje.

Daarna belde Aart. Hij zegt het stuk van Jan Tromp in *de Volkskrant* bij herlezing toch niet zo slecht te vinden.¹ Hij leest nu de *Memoires 1963-1964* en vindt het steeds beter worden.

Mimi Hofland belde; we spraken lang. Ik liep al aan haar te denken. Ook Ien Struwe belde. Zelf zou ik niet weten wie ik zou moeten (of willen) bellen.

15:00 uur

Ik heb zes uur op de computer gewerkt; het blijft interessant. Alexander Oltmans moest eens weten hoe ik van zijn schilderij geniet.

23:45 uur

Ik zit nog te werken. Ik heb een klacht tegen officier van justitie Odink klaar, die ik morgen bij de Nationale Ombudsman in ga dienen. Odink neemt me al acht maanden in de maling inzake Riechelmann en dat moet maar eens afgelopen zijn.²

Heb voor Herbert Verhagen een pakketje correspondentie met Pieter Lakeman klaar, wat hij kan gebruiken in de zaak die SOBI tegen mij heeft aangespannen.

Ik heb een voldaan gevoel en heb gewerkt als in de goeie oude dagen. Ik ben met mijn *Memoires* al bij 4 mei 1991.

2 januari 2001

Gerard Mosterd kwam om 16:30 uur. We hebben tot 01:30 uur gepraat. Hij maakte notities op zijn laptop, en had kaartjes met vragen bij zich. Hij vroeg ook veel over Peter. Hij liet een kleurenfoto zien van alle boeken van mij die hij heeft. Ik gaf

1 *De Volkskrant*, 30 december 2000. Zie: *Memoires 2000-B*, bijlage 36.

2 Brief d.d. 2 januari 2001.

hem *Memoires 1963-1964*. Hij zegt dat hij mijn boeken soms meeneemt op reis. Gerard is erg serieus.

Zéér onverwachts belde vanavond Dorine, de zus van Peter die in Steenwijk woont. Ik dacht eerst dat het zijn zus Marianne was. Of ik een flat wist voor haar dochter Kim (23). Ik was zeer verbaasd. Ik legde haar uit wat er allemaal gebeurd was en waarom ik geen contact heb met Peter. Ik vertelde veel wat ze nog niet wist.

3 januari 2001

Het is nu 11:00 uur. Ik zit al vanaf 08:00 uur te werken. Gerard is blijven slapen en nog niet op.

De dakdekker is er. Hij zei dat hij drie maanden op zijn poen heeft moeten wachten en dat administratiekantoor Groen pas vorige week de rekening van september heeft betaald.

Anna Sprenger belde over het werk dat nu wordt uitgevoerd, maar die leek de hele zaak niet zo serieus te nemen. Ik wel. Buurvrouw Agnès van den Bosch-Poirier had blijkbaar bij Groen de betaling van de dakdekker doorgedrukt, waardoor ze vanmorgen met het dak zijn verdergegaan. Ik heb een azalea bij Agnès voor de deur gezet.

Marie Penseel (fietsvriendin met knoet) kwam langs, en Gerard raakte met haar in gesprek. Ik ging later met Gerard rijsttafelen bij Aneka Rasa in de Warmoesstraat. De ober vroeg om een handtekening.

Leo van der Kant zoekt contact met Harry Mulisch in de hoop dat hij als spreker wil optreden.³ Ik belde Frieda Mulisch bij Ellen Pasman die me het telefoonnummer van haar vader gaf, wat ik weer doorgaf aan Leo.

Er werden drie flessen Bourgogne bezorgd en er kwam een briefje van *Barend en Witteman* met een paar foto's van mij in de uitzending van 11 december.⁴ Verder een brief van de Kelloggs met nieuwjaarswensen, wat herinneringen van het afgelopen jaar en een uitnodiging hen op te komen zoeken.⁵

4 januari 2001

Ik had een lang telefoongesprek met Hans Geerlofs.

Vandaag was ik tien minuten bij de KRO op de radio over de JFK-affaire, vooral over George de Mohrenschildt en de weggeraakte film.

Ik belde André Haakmat, die zei dat Frits Wester geen contact

3 Brief d.d. 31 december 2000.

4 Brief d.d. 22 december 2000.

5 Brief d.d. 24 december 2000.

met hem heeft gezocht over het Surinaamse inlichtingenrapport.

Ricardo heeft mijn fax aan de gang gekregen, eindelijk. Hij kwam langs met ene Orlando. Hij bleek een aangename man te zijn, die viool studeert en in Parijs woont met een Duits meisje. Hij zal waarschijnlijk ergens als leraar eindigen, maar we hadden een vurige discussie. Ik gaf hem de laatste *Future of an Illusion* van Sigmund Freud mee.

Vanavond belde Serge van Duijnhoven uit Brussel. In het artikel van Jan Tromp in *de Volkskrant* stond niets wat het lezen waard was. Hij vond het bijzonder slecht.

Serge vertelde dat zijn vrouw was beroofd van al haar geld een dag voor ze haar aanvraag voor een verblijfsvergunning wilde indienen. Het klonk (een beetje) alsof hij van me verwachtte dat ik financieel zou bijspringen. Maar misschien ben ik te achterdochtig.

5 januari 2001

Van de plantjes die ik van Casper kreeg, zijn er nog drie over. Vanmorgen zei een priester in Volendam – met een strak gezicht – dat de slachtoffers van de brand in het café afgelopen nieuwjaarsnacht in de hemel waren en zo.⁶ Oplichter.

Ik ben aan een penicillinekuur, ik nies duizendmaal en ben zeer verkouden.

Arno Beuken stuurde me zijn interview met mij voor *Esquire*.⁷ Het is zo zo, maar veel beter dat het stuk van Tromp. Ik heb hem enkele aanmerkingen gestuurd en schreef hem zijn stuk een 9+ te geven in vergelijking met het interview van Tromp dat niet verder komt dan een 3–.

Jaap en Gonne Drabbe kwamen langs na een begrafenis.

De nieuwe hoofdredactrice van *Nieuwe Revu* belde of ik columnist wilde worden. Ze komt straks langs en ik heb gezegd erover na te denken. Ik informeerde Paul de Ridder.

Ik had op 2 januari notaris Maarten Meijer in een kort briefje geschreven dat ik de dienst wil uitmaken over de dagboeken, zolang ik leef. De vorming van het stichtingsbestuur is nog niet eenvoudig, en bovendien wil Aart er Ronald Gase – die overigens nooit op bezoek is gekomen op de Westerkade – niet in hebben. Hij is ook tegen Kees Thomassen. En zelf aarzel ik over Ellen – met wie ik opnieuw een aanvaring heb gehad – want ik vind haar nog steeds niet stabiel. Maarten belde en zei

6 Redactie: Tijdens de nieuwjaarsnacht 2000-2001 brak brand uit in Café de Hemel in Volendam. Bij de brand kwamen veertien mensen om het leven.

7 Brief d.d. 4 januari 2001.

dat hij mijn twijfels begreep. Ondertussen zond hij me een vrij pittige rekening.

Sinds ik in Kaapstad ben geweest, heb ik niets meer van Buthelezi gehoord. Best vreemd.

Jildou van der Bijl, hoofdredactrice van *Nieuwe Revu*, belde exact om 12:00 uur aan. Ze bleef tot 14:45 uur. We besloten de columns in de vorm van brieven te doen en ze wil vanaf 1 maart iedere week een brief. Ze was begonnen als stagiaire en voilà, nu heeft ze het gemaakt. Ze had de discussie tussen Melkert en Kok op 't Catshuis bijgewoond. We konden het meteen goed met elkaar vinden.

6 januari 2000

„U bent een geweldige man,” zei een vijftiger die van zijn fiets afstapte en me onverholen twee zoenen gaf. Ik had niet gedacht dit ooit mee te maken. Hij zei dat hij het interview in *de Volkskrant* had gelezen. Hij had het prachtig gevonden dat ik in *de Volkskrant* zei dat ik minachting had voor de pers, inbegrepen *de Volkskrant*. Dat dit is blijven staan moet Tromp trouwens heel flink van zichzelf hebben gevonden.

Ik schreef Max Westerman met de vraag hoe het met hem gaat, want Peter van der Maat was op RTL4 vanuit New York te zien. Ik maak me zorgen om Max.

7 januari 2001

Ik zit sinds half acht te werken. De computer doet soms dingen die ik niet begrijp, maar ik red me wel.

Ricardo kwam om geld vragen (terwijl ik al 150 gulden vooruit heb betaald voor de computerlessen). Ik heb hem niets gegeven, dan gaat hij maar niet naar Parijs.

Ik luister naar *La Damoiselle élue* van Debussy, wat herinneringen oproept aan de dagen met Freddy Heath, Antonio Almeida Santos, en Erling Christopherson, en aan alles in mijn verleden wat me nu voorkomt als een verre droom.

Ik tref in mijn dagboeken een verdrietige brief van Peter aan. Ik ben met het bewerken van mijn dagboeken ook bijna bij de dood van broer Theo. Dat grijpt me naar de keel. In tranen kijk ik naar de foto van Peter met de poes op het balkon, die ik tien jaar geleden heb gemaakt. In wezen zijn de scènes die ik met Peter heb meegemaakt een herhaling van de taferelen die zich tussen Peter en zijn vader hebben afgespeeld.

Wanneer je Alfred Brendel ziet praten, luister je nooit meer naar zijn pianospel.⁸ Ik ben trouwens nooit een adept van hem

8 *Alfred Brendel, Man and Mask*. NPO, Nederland 3, 13.00 uur.

geweest, zoals Wim Klinkenberg. Soms is het beter om geen televisiegesprekken te maken, laat staan uit te zenden.

Ik heb van 08:00 uur tot vanmiddag 15.00 uur een aantal pagina's gecomputerd, en er ook nog een verloren, die moest over. Ik moest echt ophouden. Ik ging daarom twee uur naar Adonis en kreeg er een uitstekende *cock suck*, maar geen orgasme. Niet nu. Daarna heb ik verder gewerkt.

Jan Jacob Dólleman zond me een fax. Hij wil op 17 januari komen, maar dan ben ik weg.

Vanavond ben ik teruggegaan naar Adonis. José was er weer, die jongen uit Costa Rica, en hemeltje – ik liet hem, N.B. *the best cocksucker* in Amsterdam, uit mijn handen glippen!

De verkoudheid verbetert zeer langzaam.

Ik denk veel aan Peter. Maar mijn besluit staat vast, vaster dan ooit.

8 januari 2001

Ik heb de hele dag gewerkt en bereikte 9 juni 1991.

Eduard belde. Peter had met Hans Lonis gebeld. Peters oudste zus is overleden. Ik peinsde er niet over me daarmee te bemoeien of hem een ticket aan te bieden. Ik liet aan Eduard doorschemeren geen contact meer met Peter te hebben, omdat ik geen enkel respect heb voor wat hij met zijn leven doet. Het is vreemd, maar het zal een lange tijd duren voor ik daar op terugkom, als het ooit al gebeurt.

Ab Mennega kwam langs.

Ik sta op het punt om al mijn geld in deposito's te stoppen in plaats van in aandelen. Meer zekerheid geeft me meer rust. Ik heb ook sterk de verwachting dat de hele boel in elkaar zal zakken met Bush en consorten aan het roer. Daarom wil ik weg uit de beleggingen. Ik heb Ruijgrok en Van Klaveren al geschreven dat ik 2,5 miljoen in vastgoed wil investeren en 2,5 miljoen in deposito's. Ik ben voorbereid op het ergste, veiligheid voor alles.

Oprah Winfrey had een prachtig gesprek met Nelson Mandela.⁹ Ze doet zo iets professioneel en tot in de puntjes uitgewerkt. Mandela benadrukte dat de overwinning was behaald, omdat het verstand de emoties beheerste, als een ingecalculerde strategie. Ik begrijp eruit dat het feit dat Mandela met de „vijand” ging onderhandelen, deze overwinning van het verstand op de emotie was. Emotioneel zag Mandela de blanken als onderdrukkers, als zijn vijanden met wie hij nooit

9 *The Oprah Winfrey Show*, RTL4, 22.40 uur.